



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Iosephi Speranzæ, Congregationis Oratorii Fanensis
Presbyteri, Scripturæ Selectæ**

Speranza, Giuseppe

Coloniæ Agrippinæ, 1659

36. Pater, in manus tuas commendo spiritum meum. Et inclinato capite
emisit spiritum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44265

Pater, in manus tuas commendo spiritum meum. Luc. 23. Et inclinato capite, emisit spiritum. Joan. 14.

PUNCTUM XXXVI.

Quem, Domine, spiritum, cui ve commendas? Et quæ necessitas, vel causa commendandi? Commendare se alteri, inferioris est, alteriusque ope indigentis.

Ioan. 4.

Nunquid spiritum illum commendas, de quo dixisti: *Spiritus est Deus?* Nullo modo: esse namque spiritualis naturæ tibi cum Patre, & Spiritu Sancto commune est, cum Deus sis.

Si verò tuum illum Patri spiritum commendas, qui est altera naturæ humanæ pars à te assumptæ, nempe animam, quæ, obsecro, necessitas illum Patri commendandi? Nonne facis apud te commendata, & in tuto collocata est?

Ioan. 13.

Evangelista Joannes de te loquens ait: *Sciens, quia omnia dedit ei Pater in manus.* Quin & ipse perspicuis verbis affirmasti. *Omnia mihi tradita sunt à Patre meo.*

Matth. 11.

Dubitásne, quòd Dæmon in mortis tuæ articulo illum rapiat? Nemo est, qui suscipiari id quidem possit: si enim Electorum animæ nomine ovium à te appellatæ ita securæ apud te sunt, ut ipse dicas: *Nec rapiet eas quisquam de manu mea: fieri ne poterit, ut tua ipsius anima, & spiritus à Dæmone tuis è manibus eripiatur?*

Cur animam suam Christus in manus Patris commendavit.

Ioan. 10.

Qui si in aliorum animas (Genitricis tuæ animam excipiamus) aliquod se jus aliquando habuisse præsumit, omnes enim sumus *natura filii iræ*, & unusquisque dicere potest: *In peccatis concepit me mater mea: In tuum spiritum, atque animam quidnam juris pro se afferre poterit?*

Ephes. 2.
Psal. 50.

Fuit enim illa simul creata, & tibi æterno Verbo unita, ac proinde incapax ullius maculæ, sive ætalis, sive originalis contrahendæ. Hinc ipse dixisti: *Veni enim Princeps mundi hujus, & in me non habet quidquam.*

Ioan. 14.

A Deinde, quod semel assumpisti, nunquam dimisisti: quomodo ergo animam, ac spiritum tuum, quem in conceptionis tuæ instanti assumpisti, nunc moriturus Patri commendas, nunquam vel in morte, vel post mortem ipsum dimissurus?

Aperiat mihi, quæso, Domine, postremi hujus tui in Cruce dicti intelligentia, nec non causa, cur Patri spiritum commendas.

B Venerabilis Beda lib. 6. in Luc. cap. 24. Beda.

ait: Patrem invocando, se ipsum Dei Filium esse declarat: spiritum verò commendando, non defectum suæ virtutis, sed confidentiam ejusdem cum Patre potestatis insinuat: amat enim gloriam dare Patri, ut nos instruat dare gloriam Creatori. Sicut enim *omnia dedit ei Pater in manus*: ita nunc spiritum suum deponit in manus ejusdem Patris, cum quo ipse unum est, & cui æqualis secundum divinitatem, quo tamen minor est secundum humanitatem.

Quid autem spiritus nomine intelligendum sit, docet Hieronymus in Mathæum: *Spiritus*, inquit, hic pro anima intelligimus, seu quòd spirituale, & vitale corpus fiat, seu quòd animæ ipsius substantia sit spiritus, juxta illud: *Auferes spiritum eorum, & deficient.* Hæc autem sic

Hieron.

D explicat Cajetanus in Psal. 30. unde ex D. Augustini sententia in eundem Psal. 30. unde ex

August.

prolata desumpta sunt: *Supremum hominis bonum, inquit Cajetanus, est anima, quatenus officio fungitur spiritus: nostra siquidem anima, quatenus vivificat corpus, vocatur anima; quatenus autem superiori bono vacat, vocatur spiritus, dicitur e Paulo: Caro concupiscit adversus carnem.* Unde cum separatur à corpore anima, transit de statu animæ ad statum spiritus. Ex hoc itaque, quòd David spiritum suum commendaturus est Deo, fiduciam suam in Deo de maximis bonis manifestat: unde & more humano, quo depositam rem charam manui assignamus depositarij, non ministrorum, ait, *In manu tua, in immediata cura, & custodia tua commendabo* (juxta Hebraicam lectionem) *pervererabo commendans spiritum meum.*

Cajet.

msum.

meum. Hæc Cæteranus. Sive in manus tuas, id est, potentia tuæ, inquit Euthymius in eadem Psalmum. Per manus autem Dei fortitudinem ejus intelligit: in manus enim potentiam habemus, & vires. Utitur verbo, commendo: Græcum autem verbum significat sic commendare, veluti commendatur depositum servandum, & suo tempore reddendum.

Convenientia hæc verba, inquit Jansenius, fuerunt ei, qui seipsum jam in Cruce obtulit Deo sacrificium: sacrificantis enim est, manibus Dei aliquid offerre, quod ab eo recipiatur, & acceptetur. Itaque Dominus Patri offert acceptandum spiritum suum, quale sacrificium propheta Deo gratum significavit, dicens: *Sacrificium Deo spiritus contribulatus*, quem etiam spiritum, tanquam pretium redemptionis nostræ, illi gratissimum obtulit, ut perfectissimum numisma: in bono autem numismate, teste D. Hildoro, tria requiruntur, ut si ex bono metallo, debitam, & veram habeat figuram, ac justum quantitatis pondus. Sic Christus spiritum suum purissimum Patri obtulit sine aliqua fæce peccati, & qui per unionem hypostaticam impressam habebat substantialem ipsam imaginem Dei, ipsum scilicet Verbum divinum, de quo Apostolus: *Cum sit splendor gloria, & figura substantia ejus*; & qui tandem erat justitiam ponderis, ita ut in statera Crucis positus descenderet ad inferiores partes terræ, ut sic humilis nostra natura humana posita in altera lance statera elevata fuerit in caelum usque; unde canit Ecclesia:

*Beata, cujus brachio
Sæcli pendit pretium,
Statera facta corporis,
Prædamque tulit Tartari.*

Obtulerat in cruce Christus Corpus, & sanguinem suum in pretium redemptionis, ut tamen integerrima esset ejus oblatio, obtulit etiam Patri animam, dicens: *In manus tuas commendo spiritum meum*. In veteri lege differebat sacrificium ab holocausto, quod sacrificij pars una Deo offerebatur, altera Sacerdoti remanere. Hæc oblatio, quæ holocaustum verò totum integrum Deo tradebatur. Obtulerat quidem Chri-

stus corpus suum, quod pars erat sacratissimi illius compositi humani: sed volebat non tantum offerre sacrificium, sed holocaustum; & ideò simul obtulit ei spiritum, ut sic se totum, ac integrum illi traderet.

Commendavit Patri spiritum, ut illud ad Inferos spolios duceret, & ut notat Maldonatus, & alij, ne cum relinqueret in Inferno per longum temporis spatium, quod descensurus erat, & ne daret sanctum suum videre corruptionem, & ut tertia die in corpus reduceret: quod sic explicat D. Antonius: Animam, sive spiritum commendo in manus tuas misericordias, & benignitatis ad visitandas animas, quæ sunt in pœnis tenebrarum.

Spiritum, inquam: corpus enim cruci nostra pietas in ingratos hæresorum livor, barbaricusque furor clavis, ut vides, optime commendavit.

D. Athanasius, & D. Anselmus ajunt, Christum, ut caput, pro membris suis loqui, & in suo spiritu omnes animas sanguine suo redemptas, ac vivificatas, quæ omnes unum sunt cum illo, (nam qui adhaeret Deo, unus spiritus sit cum eo) Patri suo commendasse quod etiam sentit D. Gregorius, dum ait, nomine spiritus non solum animam suam, sed etiam Ecclesiam catholicam intellexisse, quàm præ amoris magnitudine spiritum suum vocabat, ut inter amantes consuevit.

Præterea id fecit, ut nos doceret, neminem quantumvis justum, & sanctum, tutum se a Dæmone, qui insidiatur calcaneo vitæ hominis, falsò sibi blandiri debere. Ad hanc rem facit, quod ex Bedæ sententia refert Historia ecclesiastica c. 72. lib. de evang. Historia, nempe Satanam super brachium crucis sinistrum extitisse, diligenterque observasse, an in animam, & corpore Christi egressuram aliquod habere posset, sed cum nullum maculæ contagium inveniret, confusus recessit.

Denique ut nos instrueret, ex hac vita recedentes verba hæc itidem dicere, ut Justinus Martyr monet, quod scilicet eadem petamus à Deo, quando in exitu vitæ fuerimus, qui potest abigere, quem

D d d d 3 cunque

Euthym.

Jansen.

Psal. 50.
Christus Patri-
sum spiritum
tanquam nu-
mismam nostram
redemptionis
obtulit.
D. Isid. lib. 16.
Ety.

Hebr. 1.

Deinde ut in-
tegrissima esse
ejus oblatio.
Luo. 23.

Atque ut ho-
locaustum esset,
nebat; holocaustum verò totum integrum
quod offerebat. Deo tradebatur. Obtulerat quidem Chri-

Maldon.

1 Jo. 6. 15.

D. Anton. de
Pass. c. 5. t. 5.

Christus cum
suo spiritu to-
tam Ecclesiam
Patri commenda-
vit.

Athanas. lib.

11. de nat. hum.

Ansel. lib. de

Pass. Domini.

1. Cor. 6.

D. Greg.

Dæmon etiam

Christi mori-

entis animam

expectavit.

Hist. Eccl.

c. 72.

Just. Mart.

dial. cum

Tryph. Heb.



cunq̄ue impendentem malum genium, quom̄ibus animæ admoliri manus audeat. Ut autem verè, & salubriter dicere possimus: *Pater, in manus tuas commendo spiritum meum;* Christum imitando, filios etiam nos Patris exhibeamus, quandoquidem cavillus est, cujus mores ac voluntatem averteris, eum Patrem appellare. Aliter autem nos Patri cælesti animas nostras commendamus, quàm hoc fecit Christus: hic enim animam suam Patri commendavit, tanquam depositum quoddam, quod ultro apud eum posuit mox resumpturus; nos verò Christi merito fidentes Patris nos præsidio committimus, & benignitatis cupientes, ut animam nostram non sinat venire in manus hostis nostri, sed eam in suam tutelam, & gratiam suscipiat. Unde bene Stephanus mortuus dixit: *Domine Iesu, suscipe spiritum meum;* tanquam quod non in sua, sed in illius esset potestate, quodque illius egeret benignitate. Quamquam & nos in simili, quo Christus, seorsu dicere possimus ex fiducia resurrectionis: *Pater, in manus tuas, hoc est, apud te, & in tuam custodiam deponam* jam lubens *spiritum meum*, ita ut per spem resumendi aliquando, in pace cum Christo dormiam, & requiescam. Adhortatur etiam D. Petrus fideles ad commendandum animas suas Deo dicens: *Qui patiuntur secundum voluntatem Dei, fidei Creatori commendent animas suas in benefactis.* Unde significat, eos, qui male afficiuntur, debere per opera pietatis animas suas commendare, & deponere apud Deum, easque illi committere, qui cum sit fidelis suo tempore sit redditurus expectatam felicitatem.

Admonet nos hæc Christi oratio, non debere quengquam animam suam relinquere in Inferno: Deum Patrem, & nostræ naturæ Opificem agnoscere, cui & corpus, & animam debeamus: omnia ei accepta referre, cum omnia, aut corpus, aut animam spectent. Docemur insuper ad finem usque perseverandum esse, Patrique spiritum nostrum commendandum, interim dum corpus redit in ter-

ram, unde sumptum est; cujus haud magnam curam habendam esse, dum Christus spiritum tantummodò Patri commendat, spiritum enim tandem sequitur corpus: si bene habuerit spiritus noster in cælo, bene habebit corpus; si malè habuerit spiritus, corpus in sua duceat æterna mala. Demum magnæ spei fundamentum statuere, ait Cyrillus, quòd ubi animæ justorum è corpore migraverint, non errent in sepulchris cadaveris, non dormiant, sed ad Patrem evolent.

Et inclinato capite tradidit spiritum.

Sacramentum maximum nobis commendatur, inquit B. Laurentius Justinianus in eo, quòd dicitur: *Inclinato capite tradidit spiritum.* Aitenim, quòd cum D. Paulus dixerit: *Caput Christus Deus est;* mori Christum Dominum capite inclinato significat, Deum, qui antea propter peccata faciem, & oculos avertat ab homine, jam per mortem Christi integram satisfactionem ei exhibentis inclinatum esse ad prolequendum, parcendum, & favendum homini. Caput hoc Dei, inquit B. Laur. dum passionum ludibria, & mortis supplicia pro hominibus pertulit Mediator, liquefecit ad misericordiam, flexit ad gratiam, inclinat ad indulgentiam. Hoc etiam significasse videtur Augustinus de Christo dicens: *Caput habet inclinatum ad osculandum.*

Athanasius id factum dixit ante mortem Christi, quod cæteris post mortem contingit: dum enim prius caput inclinat, postea spiritum emittit, se voluntarie mori significat, non coactè. Idem Athanasius aliam quoque addit rationem: *Sola mors (omnibus peractis) restabat adhuc, inquit ille: hæc quidem sibi metuens appropinquare non audebat, ideo Christus inclinato capite eam vocavit.*

Inclinavit caput, inquit Ambrosius, quia homo post peccatum mansit versus terram inclinatus, ut ad Caim dixit Dominus: *Cur concidit facies tuas?* Ut ergo caput homo ad cælum elevare possit, & audite illud: *Levate capita vestra, quoniam appropinquavit.*

Laur. Just. de triumpho Christi agone, c. 20.

Cur inclinato capite mortuus Christus. Aug. lib. de Virg.

Athan. 9. 75.

Ambros. in Psal. 110.

Gen. 4.

appro-

Act. 7.

Psal. 4.

1. Pet. 4.

Psal. 15.

appropinquavit redemptio vestra, inclinavit ipse caput.

Lansp. hom. 32. de Pass. Psal. 37.

Omnia peccata nostra portabat Christus, inquit Lanspergius, quorum onere gravabatur. Iniquitates meae, quia eas delendas suscepi, inquit Christus, supergressa sunt caput meum, & sicut onus grave, gravata sunt super me. Hinc caput inclinavit.

Athanas. de Pass. Ambros. lib. 5. e. 19. Ephes. 5.

Inclinavit caput, & oculos Christus, ut respiceret Adamum, qui sub ejus Cruce sepultus jacebat, ut testantur Athanasius, Ambrosius, Epiphanius, & alij, ac si diceret illi: Surge, qui dormis, & illuminabit te Christus.

Bern. tract. de Pass.

Inclinavit caput, quasi exhibens honorem, & reverentiam Patri, cujus nomen nuper invocaverat, ut valediceret mundo, à quo amplius videndus non erat in carne mortali, ultimum vale dicens, & Matri juxta Crucem stanti. Inclinavit caput, ut ait Bernardus, quò observaret, si quem inveniret, qui sanguinis rivus abstergeret, & de Cruce depositum munda sindone non panni, sed cordis obvolveret.

Disce, ô Christiane, promptam ad extremum usque spiritum obedientiam: spera propitium tibi fore Deum, si modò ad ipsum in fidei plenitudine accesseris: inclinatio enim capitis nutus quidam favoris, seu compassionis est.

3. Reg. 21.

Disce humilitatem colere, caputque inclinare usque ad mortem. Vide, quantum capitis, & cordis humiliatione delectetur Dominus. Ambulavit (Achab) demisso capite. Hinc Dominus ad Eliam: Nonne vidisti Achab humilitatum coram me? Quia igitur humiliatus est mei causa, non inducam malum in diebus ejus.

Ambros.

Inclinato capite tradidit, atque emisit spiritum Christus. Emisit à carne ad Patrem, inquit Ambrosius: emisit quasi columbam ex arca Noè, quæ tandem regressa ramum olivæ in signum pacis ore suo gestavit. Arca quidem corpus Christi est; columba, anima ejusdem; diluvium, iræ divinæ comminatio propter peccata; pax reconciliatio: regressa enim anima in corpus per resurrectionem (quæ semper tamen, sicut & corpus, fuit unita Ver-

bo) quam pacem nobis omnibus non attulit?

Dormivit Samson usque ad medium noctis (Sabbati) & inde surgens apprehendit ambas fores portæ, &c. (in die resurrectionis.) Greg. hom. 21. in Evangelia.

Collegit pedes suos super lectulum (Crucis) Gen. 49. & obiit.

Varium est vobis, (ô Patres,) ante lucem (Christum) surgere: (post caput membra.) Surgite, postquam sederitis (cum eo,) qui manucatus panem doloris, (expectatione, & desiderio resurrectionis ejus.)

Nunquid aperta sunt tibi porta mortis (sicut mihi) & ostia tenebrosa vidisti? (ut ego?) Nunquid ingressus es profundum maris, & in novissimis abyssi deambulasti? Greg. Ac si dicat: Ut ego, qui non solum mare, id est, sæculum, per assumptam carnem, atque animam petii, sed etiam per eam

propterea in morte positus, usque ad ultima Inferni, quasi ad maris profunda descendit.

Ad pradam ascendisti (in Crucem) fili mi: accubisti ut leo (apertis divinis oculis) & quasi leona, qui suscitabat eum? (Ipsè sc.) Pone in pulvere os suum.

Erat Ionas in ventre piscis tribus diebus, & tribus noctibus.

Ingradies in abundantia sepulchrum. Sed Caro tua requiescet in spe. Surge, Barach. (fulgur) & apprehende captivos tuos. Portas areas, & vestes ferreas confinge. Ita faciet, unde & dicit: Penetrabo omnes inferiores partes terræ, & inspiciam omnes dormientes, & illuminabo omnes sperantes in Domino.

Expende jam, anima mea, quis est ille, qui pro te moritur, qui que interim, dum suum spiritum Patri, eidem etiam, & te ipsam commendat, considera, quanta sit ejus majestas, ut & intelligas, quanta sit ea humilitas, qua Patri factus est obediens usque ad mortem; mortem autem Crucis: nec te pigeat divinis obedire mandatis, ut tandem in Dei manus tuus spiritus recipiatur, atque in caelis collocetur.

DE